

дело, естествено е основаването през 1869 г. на Българско книжовно дружество и „Периодическо списание“ като негов печатан орган от 1870 г.³

С тези проекти са свързани имената на редица ямболски преселници, които са и инициатори на даренията за ямболските училища - семейство Попович, х. Христо Самъров, х. Иван Мумджиев, Кръстю Чапъров, Анастас Куртович, Петру Ямболу и др. За тях разполагаме с оскъдни данни. Поместените във възрожденската преса сведения са един ценен източник за изясняването на лика и дейността на емиграцията.

Сред тях на първо място естествено са представителите на фамилията Попович и нейните най-известни представители Костаки, Васил и Матилда Попович.

Сред хилядите изселници от Ямболско през 1830 г. е семейството на търговеца от квартал Каргон Никола и Димитра Попович, включващо и осемгодишния им син Константин /Костаки /. Семейството се заселва трайно в град Браила, който от 1830 г. в продължение на половин век се превръща в нещо като „Ямбол отвъд Дунав“.

Там през 1833 г. се ражда и Васил Попович. Получили солидно образование, владеещи по няколко езика деятелните родолюбци Костаки и Васил Попович се издигат като едни от най-образованите, заможни и авторитетни граждани на Браила. Те са редовни сътрудници на вестниците „Българска пчела“. Костаки Попович е настоятел на вестниците „Македония“, „Право“, сп. „Читалище“ и „Периодическо списание“. През 1850 г. в семейството на Костаки Попович се ражда дъщеря му Матилда, на която се пада честта да бъде първата българска актриса. Сред техните близки познати са изявените възрожденци Найден Геров, братя Евлоги и Христо Георгиеви, Георги Раковски, д-р Иван Селемински, Марин Дринов и др. Най-значимото тяхно родолюбиво дело естествено е участието им като съчредители на Българското книжовно дружество през 1869 г. Това велико за българската наука и култура събитие става не само с активното ямболско участие, но и така да се каже на „ямболска територия“, понеже БКД е основано в къщата на ямболката Варвара хаджи Велева в Браила. На двамата братя е и инициативата за построяването на българска църква в Браила „Свето Вознесение“, построена на място, дарено от вече споменатата Варвара хаджи Велева⁴.

Фамилията Чапърови се установява в Браила още през 1829 г., преди подписването на Одринския мир. Христо Чапъров разполага с добър финансов капитал, което му дава възможност за кратко време да се приспособи към новите условия на живот. Неговите трима сина - Димитър, Кръстю и Райчо получават солидно образование и вземат дейно участие в живота на българската емиграция в Браи-